

האם וושינגטון מוותרת לטהרן בגרעין בתמורה לשקט?

08.09.2024 | וינברג מ' דוד written by

מדוע איראן וחיזבאללה לא הגיבו תגובה משמעותית (או לפחות, עדיין לא) לחיסולים הממוקדים של פואד שוקר בביירות ואיסמעיל הנייה בטהרן? החששות מהתלקחות אזורית ואף ממלחמה כוללת, שהיו רלוונטיים מאוד עד לפני כחודש, נראים כאילו נמוגו.

עולה החשד כי הסיבה המרכזית לכך היא שמעורב בסיפור "ממתק" אמריקני. במילים אחרות, ארה"ב מפתה את איראן וחיזבאללה בתמורות אסטרטגיות, באמצעות משא ומתן איתם במטרה להגיע להבנות ארוכות טווח לגבי ההשפעה ה"לגיטימית" שלהם באזור.

נראה שזה ההסבר האפשרי היחיד להכרזה הדרמטית לפני שבוע של המנהיג העליון של איראן, האייתולה חמינאי, שאיראן מוכנה כעת לחדש את שיחות הגרעין עם ארה"ב ^[1] דבר שחמינאי סירב לשקול בתוקף מאז שנשיא ארה"ב לשעבר, דונלד טראמפ, פרש מהסכם הגרעין ב-2018.

במשך ארבע השנים האחרונות עשה נשיא ארה"ב ג'ו ביידן הכול חוץ מלהתחנן בפני חמינאי לשוב לשולחן המשא ומתן על הסכם הגרעין, ללא הועיל. בתגובה לגלג חמינאי בפומבי על ביידן, העלה בעקשנות את קצב העשרת האורניום והפיתוח הגרעיני של איראן, התעמת שוב ושוב עם פקחי גרעין בינלאומיים, ודיבר בגלוי יותר מאי פעם על פיתוח נשק גרעיני להשמדת ישראל.

אם כן, מה ההסבר לשינוי הנוכחי? ככל הנראה מקורו בשיחות חשאיות למחצה עם איראן שהתקיימו בדוחא ובעומאן ושבהן הציעה וושינגטון לטהרן "גזר" במאמץ להשיג רגיעה אזורית רחבה.

אמריקה שואפת להגיע להסכם כולל שימנע מלחמה רחבה בין איראן לישראל ובין חיזבאללה לישראל, יפסיק את התקפות המיליציות האיראניות על כוחות אמריקניים בעיראק ובסוריה, יסיים את המתקפות של החות'ים על השיט הבינלאומי מול חופי תימן, ובאורח קסם יביא להפסקת אש בין חמאס לישראל.

נדמה כי לשם השגת המטרות הללו ארה"ב מציעה כעת ויתורים מופרזים לאיראן בתחום הגרעין, כולל הקלה נוספת בסנקציות, לצד הגדרה מחדש, נזילה ומסוכנת, של הסף הגרעיני.

הבנות אמריקניות כאלה עם איראן לא יסירו את האיומים הגרעיניים של איראן או את שאיפתה להגמוניה, אלא רק ידחו את הבעיה למועד אחר; איראן תישאר בעיה ארוכת טווח עבור ישראל ומדינות סוניות, ותגולגל לפתחו של ממשל אמריקני אחר בעתיד הרחוק יותר.

מה שנדרש כיום אינו הבנות רכות בין וושינגטון לטהרן, אלא תפנית אסטרטגית המבוססת על

עוצמה ונחישות אמריקניים. כמעצמה עולמית בולטת, וכבעלת ברית של ישראל, מוטלת על ארה"ב החובה לנטרל את מכונת הגרעין האיראנית, לבלום את ההתפשטות של איראן באזור, ולסכל את הפעולות של שלוחיה המסוכנים ☒ חמאס, חיזבאללה והחות'ים.

כיצד יכולה וושינגטון להתעלם מהעובדה שאיראן מקימה בסיסים אוויריים וימיים בים התיכון ובים האדום, ובייחוד בסוריה, כדי לבסס כוח אזורי? או מהעובדה שהרפובליקה האסלאמית הלוחמנית שואפת לשלוט בקרן אפריקה ובכניסה לים האדום ☒ צוואר בקבוק אסטרטגי לשיט הבינלאומי; ושבאמצעות החות'ים היא גרמה לירידה של 70% בתעבורה הימית מאסיה למערב דרך תעלת סואץ?

כיצד יכולה וושינגטון להתעלם מהעובדה שאיראן מספקת לרוסיה כטב"מים חמושים המשמשים את פוטין במלחמתו נגד אוקראינה, או מהעובדה (לדברי ראש המודיעין הלאומי של ארה"ב!) שאיראן מממנת הפגנות נגד ישראל (ונגד אמריקה) בקמפוסים של אוניברסיטאות ברחבי ארצות הברית?

הכי חשוב, כיצד יכולה וושינגטון להתעלם מהעובדה שלפי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א) איראן העשירה אורניום לרמות הקרובות לכדי הכנת פצצה (84%, קרוב מאוד ל-90% הנדרשים לנשק גרעיני) ושהיא צוברת אורניום שיספיק לייצור של חמישה כלי נשק גרעיניים בתוך שלושה חודשים?

בהתחשב בכל זאת, "דה-אסקלציה" עם איראן נראית כמטרה שגויה. בראייה ישראלית ארוכת טווח, בייחוד לאחר מתקפת 7 באוקטובר, כניסת חיזבאללה למלחמה, וניסיונותיה של איראן להצית אינתיפאדה שלישית ביהודה ושומרון ☒ הסלמת העימות עם איראן היא בלתי נמנעת, ובשלב זה אולי אף עדיפה.

אכן, רוב הציבור הישראלי ומנהיגיו הפנימו שישראל ניצבת בפני עשור של מלחמת התשה נגד איראן וצבאות השלוחים שלה, ושהסלמה בלחימה נגד אויבים אלה היא הכרחית ולא משהו שיש להירתע ממנו. "שלום עכשיו" מול איראן אינה אופציה מעשית או עדיפה מבחינה דיפלומטית או צבאית. שלום (או לפחות יציבות) עשוי להגיע מאוחר יותר, אם בכלל, לאחר ניצחונות מכריעים על הציר האיראני.

בתמצית, ישראל אינה יכולה לחיות עם "טבעת אש" איראנית סביב צווארה, ואל לושינגטון להסכים לכך גם היא ☒ בייחוד מכיוון שהג'יהאד של איראן נועד לא רק לחנוק את ישראל, אלא גם להכניע את ארה"ב.

לצערנו, ממשלות אובמה-ביידן (ואולי האריס) בוושינגטון רואים את תפקיד ארה"ב באזור באופן שונה. הן ניסו, ולדבריהן עדיין מנסות, לבנות ארכיטקטורה אזורית חדשה דרך פיוס עם איראן, באמצעות ויתור ופשרה, ולא על ידי עימות. זאת, תוך התעלמות מוחלטת מהעובדה שאיראן אינה מסתירה את שאיפותיה המהפכניות והרצחניות הכוללות ייצוא האסלאם הקיצוני שלה ברחבי

העולם, שליטה באזור והשמדת ישראל.

בהתחשב בהודעת חמינאי ובשקט היחסי של נסראללה, יש לתהות מה מבטיחים להם ביידן- האריס בתמורה לריסון שלהם. יש גם לתהות מה ישראל תצטרך לשלם על חבילת הרגיעה שושינגטון מגבשת, מעבר למגבלות שכבר הוטלו על פעולות צה"ל נגד חמאס וחיזבאללה.

התפרסם באתר ערוץ 7, בתאריך 08.09.2024.